

LIBRIS

We know
books

BOGDAN BOERU

BENEDICTIANA

CUPRINS

1. Ca din senin	7
2. Moartea la Manzikert	32
3. O naștere din pământ	50
4. Dezbaterea	73
5. Manual de rătăcire	94
6. Scoțianul	119
7. Între A și Z	149
8. Subsoluri și nisipuri mișcătoare	185
9. Inima Casiopeei	227
10. Morții inutili	241
11. Locasancta	272
12. Dincolo de tenebre	287
13. Asediul	302
14. Ouroboros	347
Nota autorului	368

Ofertă completă
BIBLIOTECA RAO

Ficțiune pentru adulți

CLASICI CONTEMPORANI

Miguel Delibes	<i>Ereticul</i>
William Faulkner	<i>Hoțomanii • Isoadă în țărăniă • O parabolă • Recviem pentru o călugăriță</i>
Gabriel García Márquez	<i>N-am venit să fim un discurs</i>
Witold Gombrowicz	<i>Jurnal - vol. I • Jurnal - vol. II</i>
Hermann Hesse	<i>Cele mai frumoase povestiri vol. 1 - Colecția Nobel • Cele mai frumoase povestiri vol. 2 - Colecția Nobel</i>
James Joyce	<i>Stephen eroul</i>
André Malraux	<i>Carnet din URSS 1934</i>
Thomas Mann	<i>Casa Buddenbrook vol. 1 - Colecția Nobel • Casa Buddenbrook vol. 2 - Colecția Nobel</i>
William Saroyan	<i>Aventurile lui Wesley Jackson • Nebunie în familie</i>
John Steinbeck	<i>Călătorii cu Charley</i>
Stefan Zweig	<i>Amoc. Obsedatul</i>

AUTORI CLASICI

Johann Wolfgang Goethe	<i>Poezii. Vol. 1</i>
------------------------	-----------------------

LITERATURĂ CONTEMPORANĂ

Angela Becerra	<i>Ella</i>
Adrienne Celt	<i>Chemarea focului</i>
Carlos Franz	<i>Deșertul</i>
Jack Fernley	<i>America uber alles</i>
Carlos Franz	<i>Locul în care a fost paradisul</i>
DeSales Harrison	<i>Adâncuri sălbatice</i>
Nathan Hill	<i>Nix</i>
Howard Jacobson	<i>Chestiunea Finkler • J</i>
Sarah Lark	<i>O speranță la capătul lumii • În țara norului alb • Cântecul maorilor • Aurul maorilor • În umbra arborelui Kauri</i>
Siegfried Lenz	<i>Un moment de reculegere</i>
Colum McCann	<i>Goana nebună a lumii</i>
Patrick Modiano	<i>Dora Bruder • Un pedigree</i>
Rosa Montero	<i>Nebuni din iubire • Cei iubiți nu mor niciodată</i>
Tea Obrecht	<i>Soția tigrului</i>
Sara Stridsberg	<i>Forța iubirii</i>

AUTORI ROMÂNI CONTEMPORANI

Anghel Andreescu	<i>Achțiunile separatiste</i>
Anghel Andreescu, Dan Andreescu, Dan Bardaș	<i>Efectul migrației asupra securității României și a Europei</i>

Ca din senin

Acea zi de toamnă blândă găsisese cetatea Benedictianei învăluită într-o aură de liniște, cu toate că vremurile numai liniștite nu s-ar fi zis că erau. Anul 1191 fusese unul complicat pentru toți locuitorii din Outremer¹. Și nu numai el. Un veac de încordare răbufnise la Hattin², cu doar patru veri înainte. Creștinii văzuseră căderea Ierusalimului ca pe o catastrofă, însă adevăratul semn al sfârșitului fusese pierderea Sfântului Lemn al Crucii. Apoi venise Richard Inimă-de-Leu și arătase lumii întregi că până și Apocalipsa putea fi anulată, sau măcar uitată undeva, pe o listă de așteptare. Atât de iubita relicvă a creștinătății fusese recuperată, odată cu cetatea Acra. Dar Acra nu era Ierusalimul, prin urmare nici sfârșitul lumii nu fusese contramandat definitiv.

Oamenii sunt dependenți de predictibilitate. Fără ea, timpul devine călău, iar calendarul, obiect de tortură. Dacă nu îți imaginezi ce se poate întâmpla mâine, pornind de la înțelegerea zilei de ieri și trăirea celei de azi, atunci poimâine se îmbracă în haina unui pericol imposibil de evitat. Dar predictibilitatea se prăbușise, odată cu

¹ Denumire generică dată statelor medievale cruciate din Orientul Apropiat

² Bătălia de la Hattin (4 iulie 1187), când armatele lui Saladin au obținut o victorie decisivă împotriva cruciaților, ceea ce a dus la cucerirea Ierusalimului de către sarazini.

Ierusalimul. Latini, arabi, evrei, armeni, bizantini... Toată suflarea Tărâmului Făgăduinței stătea cu inima cât un purice, așteptând... ce? Regele Engilterei arătase că victoria sarazinilor nu fusese completă. La rândul său, Saladin arăta lumii, în fiecare zi și în ciuda căderii Acrei, că nuca arabă nu se sparge atât de ușor precum și-ar fi dorit năvălitorii.

Până nu demult, negustorii și pelerinii știau ce drumuri să urmeze, dacă voiau să ajungă dintr-un loc în altul. Știau care porți erau închise și care nu. Știau al cui era domeniul cutare, al cui era hanul cutare, cui aparțineau holdele cutare... Creștinii și musulmanii de rând găsiseră cumva un echilibru firav, născut din nevoi elementare. Dar cu cât urcai pe scara banilor și a puterii, cu atât găseai acel echilibru mai puțin relativ și mai mult incomod, ca o haină care te strânge, care nu îți dă voie să te miști lejer, care, pe deasupra, mai are și ceva purici, în timp ce tu ești nevoit să o porți o vreme, ca mai apoi să îți dai seama nu numai că vrei, dar și că ai putea, dacă ai îndrăzni un pic, să te lepezi de ea, să-i dai foc și să-ți croiești una pe măsura ta. Pe urmă, a venit momentul Hattin și toate cusăturile hainei au plesnit. Problema e că nu au plesnit de tot. Iar noua cruciadă părea să fie un petic bun, numai că un petic este doar un petic și nimic mai mult...

Oștile vrăjmașe se căutau cu însuflețire, iar când se întâlneau, se evitau cu înverșunare. Asediul era asediu. Avea legile lui. Încăierările ocazionale își aveau rostul lor de supape prin care să fâsâie frustrarea de a nu putea înfrunta dușmanul într-o bătălie hotărâtoare. Fie nu era terenul propice, fie nu ar fi putut fi apărată poziția, dacă ar fi fost cucerită, fie astrele... Da! Astrele făceau parte din acea predictibilitate atât de necesară, atât de dorită și atât de moartă. Astrele parcă se împotriveau oricărei acțiuni. Alese ca să prevestească viitorul și să dea ritm vieții, prin dansul lor celest, ele se încăpățâneau să se pună de-a curmezișul oricărei întreprinderi, de la începerea unei bătălii și până la lucruri firești, periodice, cum ar fi muncile agricole.

Lumea era un mecanism înțepenit. Așteptarea ucisese entuziasmul celor două părți. Acum, sub sabia ei se afla grumazul voinței tuturor, civili și oșteni deopotrivă. Dar sabia nu reteza dintr-odată. Tăia puțin câte puțin, cum ai vrea să feliezi o pâine cu lama neascuțită a unui cuțit inutil.

Astfel stând lucrurile, acea zi de toamnă siriană părea în contradicție cu vremurile. Mă rog... asta dacă vremea însăși ar fi dat doi bani pe vremuri. Dar nu dădea. Și nici acum nu dă. Câte bătălii sângeroase nu s-au purtat sub cel mai senin cer? Iată de ce acel miez de toamnă își permitea cu o nerușinare divină să rămână indiferent la tulburările oamenilor și să arunce peste partea de lume unde se afla Benedictiana un nimb auriu, strălucitor, ca dintr-un basm. Ai fi zis că exact pentru asemenea clipe botezaseră creștinii orașul respectiv cu un nume care să ducă cu gândul la ideea de binecuvântare, de liniște și pace. Bineînțeles, dincolo de rațiunile strategico-religioase... Când însuși Garmond de Picquigny¹ stropise cu apă sfințită zidurile cetății, în urmă cu mai bine de șaptezeci de ani, menise Benedictiana „să se binecuvânteze cu necăderea în mâini vrăjmașe“, iar oamenii credeau cu tărie că urbea lor nu avea cum să fie vreodată ocupată de sarazini, așa cum crezuseră toți latinii veniți în Țara Sfântă că, atâta vreme cât vor avea cu ei Lemnul Adevărat al Crucii, vor fi de nebiruit. Până la Hattin.

Și că tot veni vorba de strategie, trebuie spus că acela care alesese locul unde să așeze piatra de temelie a Benedictianei nu numai că fusese vizionar, dar în plus, dovedise și mult tupeu: cetatea fusese ridicată la est de Orontes², într-o zonă din care puteau fi controlate drumurile ce uneau Hama și Homs³ cu Palmyra sau cu alte orașe încă și mai îndepărtate, de dincolo de Eufrat. E drept că

¹ Garmond de Picquigny (1069–1128), Patriarh al Ierusalimului între 1118 și 1128

² Fluviu în Orientul Apropiat

³ Orașe în Siria

locul nu era cel mai prietenos cu agricultura, nefiind chiar în buza sursei de apă, dar asta nu știrbea cu nimic din importanța lui strategică. Neajunsul putea fi depășit printr-un sistem de irigații inteligent, care era într-o continuă reinventare de ani buni, sau prin importuri, chit că asta însemna scurgeri de capital. Slavă cerului, Benedictiana nu era un oraș sărac! Fierăriile de aici prosperau. La fel și gildele de pielari. Însă nimic nu egala în frumusețe și preț, cel puțin în Regatul Latin de peste mări, porțelanul de Benedictiana. Meșteșugul acesta înflorise sub patronajul Matildei de Melitene, doamna locului, prin căsătorie, căreia (și sau mai ales) din această cauză i se spunea „Doamna de caolin“. Când promise în dar, într-o adolescență nu foarte îndepărtată, un set de porțelanuri de China cum nu mai văzuseră ochi de latin până atunci (în cazul ei, ochi de franco-armeancă), îi incolțise în suflet dorința de a importa din Extremul Orient meșteșugul prelucrării caolinului, împreună cu prețioasa materie primă. În momentul când inima i-a fost cucerită de junele cavalier Ademar de Caymont, pe atunci viitorul senior al Benedictianei, devenind, la rândul ei, stăpâna inimii lui, Matilda de Melitene a înțeles că va avea și pârghiile necesare pentru a-și împlini visul, prin urmare nu a mai stat pe gânduri. Așa se face că, în ciuda neliniștii vremurilor, din Benedictiana plecau care cu porțelanuri grijuliu împachetate, pentru a satisface gusturile rafinate din Bizanț și Cipru, evident contra unor prețuri pe măsură.

Însă nimic din toate acestea nu-i pregătise pe locuitorii urbei pentru ce urma să li se reveleze în chiar acea zi superbă de toamnă, tulburându-le sufletul și mintea.

Primii au fost oștenii care tocmai își ocupaseră pozițiile, în schimbul de dinaintea prânzului, pe crenelurile turnurilor ce străjuiau marea poartă cu hersă dublă a cetății. Și nu le-a venit a-și crede ochilor!

La început, părea un mic vârtej de praf iscat cam la vreo treizeci de pași dincolo de ziduri, în drumul ce venea spre cetate. Cine ar da importanță unui asemenea capriciu eolian? Dar vârtejul se îndârjea

în colbul drumului. Mai mult, părea că niște mâini nevăzute lucrau în el precum un olar la roata sa și că de acolo, din ochiul micii furtuni, se ivea o formă oarecare. Când soldaților le-a atras atenția bizarul fenomen, din coloana de praf care se înălța, răsărise ceva ce aducea cu un par gros, aparent bine înfipt în pământ. Pentru ca totul să fie și mai ciudat, câțiva corbi începură să dea roată pe cer, croncănind a morbidă nerăbdare. Parcă știau, ori presimțeau ceva... Unul dintre străjeri afirmă că obiectul izvorât din vârtejul ce continua să se ridice arăta dintr-odată ca și cum ar fi fost din lemn. ceilalți fură de acord și toți începură să se întrebe ce fel de copac ar fi un astfel de nașcut din vânt și praf. Ce fel de fructe ar fi avut? La ce ar fi fost de folos? Oare fructele erau otrăvitoare? Iar numărul corbilor creștea... Însă orice speculație pe marginea „copacului“ încetă și toate fălcile căzură când vârtejul, care nu contenise a se ridica, dezvelind din ce în ce mai mult din „trunchiul“ părelnicului copac, descoperi vederii o pereche de glézne fixate de lemn cu un ditamai pironul ce străpungea deopotrivă carnea și ceea ce devenise dintr-odată evident pentru toți că nu era un copac, ci însăși crucea. Pe ziduri... înlemnire. Oamenii realizau că sunt martorii unei apariții. Câțiva își lepădară armele și căzură în genunchi, plângând, copleșiți. În drum, vârtejul continua să plămădească din trupul său de vânt imaginea lui Iisus răstignit. Deasupra, corbii făceau o hăr-mălaie îngrozitoare. Probabil că niște martori impresionabili ar fi fost convinși că asistă și la o cruntă întunecare a Cerului, ori că întreaga fire e brăzdată de fulgere amenințătoare, ori că vreo ploaie se ivește din senin, spălând rănilor celui crucificat. Dar Soarele tomatic, martor departe de a putea fi bănuț că se emoționează cu una, cu două, își vedea de treaba lui, iar pentru ziua cu pricina hotărâse că nimic, nici măcar apariția Fiului lui Dumnezeu, nu îi va tulbura penelul ce împărțea cu generozitate auriu lucrurilor. Doamne! Ce zi frumoasă! Cât senin! Doar undeva, cam la două laturi de palmă în

dreapta Soarelui, un alt penel șugubăț pictase urma albă și pufoasă a unui norișor ca o bijuterie albă pe întinderea de albastru.

Când vârtejul își isprăvi lucrarea, dezvelind și vârful crucii, unde stătea agățată inscripția „*Jesus Nazarenus Rex Iudaeorum*”¹, oamenii de pe ziduri se aflau deja în plină adorație, la un pas de un infarct colectiv. Pe chipul răstignitului se citea agonia. Sub spinii de pe creștet, sângele curgea abundent; la fel și din rana de sub coastă, ori din cele de la mâini și picioare. Iisus ridică un pic fruntea, cu o sfortare aflată dincolo de puterile omenești. Era, probabil, un gest involuntar, mai curând un spasm, dar suficient cât să smulgă un „Ooo!” dintre creneluri. Tuturor le devenise clar ca lumina superbă a acelei zile că dinaintea ochilor se afla un om în carne și oase, născut din vânt, nu o imagine încremenită. Nu o icoană! Lacrimi și rugi... Curând, gesturile străjerilor atraseră atenția celor de jos, fie ei soldați sau comercianții ale căror tarabe flancau drumul principal, ce venea din exterior și ducea tocmai sus, la citadelă. Câțiva civili se buluciră spre intrare, dar hersa era lăsată și, cum drumul nu venea direct spre cetate, ci într-un unghi oarecare, cotind abia cu câțiva pași înaintea porții, nu reușiră să vadă nimic.

Sus, cu un efort demn de un titan, comandantul gărzii, un napoletan lat în umeri și îndeobște scump la vorbă, ce servise multă vreme în armata lui Joscelin al III-lea², izbuti să se extragă din contemplare și ordonă celor doi oșteni aflați chiar lângă el, în stânga și în dreapta:

– Tu! Te duci acum și îl chemi pe senior, iar tu pe episcop!

A fost nevoie să repete ordinul și să îl întărească cu câte o lovitură de pumn în platoșele celor doi pentru ca oamenii să se poată trezi din adorație și să execute ordinul. Plecară într-un suflet, primul către

¹ (lat.) Iisus din Nazaret, regele iudeilor

² Joscelin al III-lea de Edessa (1139–1190), conte de Edessa, stăpânitor al unor pământuri în jurul Acrei, denumite „Seignoria lui Joscelin III”, după căderea Edessei.

una dintre porțile secundare, cea care ducea spre livezi, unde se știa că stăpânul cetății supraveghea, împreună cu inginerul său arab, munca la sistemul de irigații, iar celălalt luând-o pe drumul principal, ca să ajungă la citadelă, unde se găsea marea catedrală cu hramul Sfântului Ioan Gură de Aur. Oamenii încercau să-i oprească și să le ceară lămuriri, dar ei alergau fără să bage pe nimeni în seamă, de parcă picioarele s-ar fi aflat nu în puterea minții lor, ci în a alteia, una exterioară, superioară, căreia nu i se puteau opune... Cât despre ochi, aceștia nu mai vedeau decât înainte.

Cetățenii din imediata apropiere a zidului de incintă formaseră deja o grămadă zgomotoasă lângă hersă. Comandantul gărzii, oricât va fi fost el de impresionat de sfânta apariție, nu uită că era, totuși, soldat și ordonă celor din turnuri să coboare și să împrăstie mulțimea. Murmură și un „Doamne, iartă-mă!” preventiv, înainte de a porunci și închiderea porților, pentru că se simțea vinovat să trântască astfel ușa dinaintea lui Iisus, ceea ce bineînțeles că nu se făcea, dar invoca frica, în sinea lui și, eventual, în momentul Judecății de Apoi, pentru a obține iertarea lui Dumnezeu. Văzând că se închid și porțile, ba mai mult, că soldații îi împing cu latul săbiilor, oamenii intrară în panică, socotind că doar prezența vreunui dușman impunea astfel de măsuri. Cu toate acestea, cum se împăca existența unui vrăjmaș dincolo de ziduri cu lacrimile și rugăciunile oștenilor din spatele crenelurilor? Să fi fost un inamic atât de îngrozitor? O armată imensă, ivită din senin? Cine să fi fost? Saladin însuși? Nu avea ce să caute aici. Toți, de la vlădică până la opincă, știau că Saladin e în tabăra de la Jaffa, ocupat din plin cu Inimă-de-Leu... În plus, binecuvântarea Patriarhului se înfipsea atât de bine în sufletele benedictienilor, pe parcursul a șapte decenii, încât credința că cetatea nu va cădea în veci în mâinile sarazinilor devenise chiar mai puternică decât masivele blocuri de piatră care despărțeau Universul interior al cetății, protectiv și ordonat, de haosul unei lumi exterioare, dacă nu potrivnică, atunci măcar suficient de complicată, cât

să poată fi asemuită pe bună dreptate unui mugur de haos primordial. Astfel stând lucrurile, gesturile străjerilor deveneau tot mai de neînțeles pentru ceilalți. Și nimeni nu era dispus să dea vreo explicație. Nu fără un ordin care să permită asta. Iar ordinul nu venea. Comandantul cântărise bine situația: murmurul unei mase care nu înțelege ce se petrece era de preferat presiunii pe care aceeași masă ar fi pus-o pe ostași, ca să poată vedea minunea, dacă cetățenilor le-ar fi fost dezvăluit motivul atitudinii celor de pe ziduri. Ar fi urmat altercații... Poate s-ar fi lăsat cu sânge...

În acest timp, în livada cu portocali, ce se întindea la nord de zidurile Benedictianei și la vest, spre Orontes, adăpostiți de căldură într-un cort din pânză ușoară, doi oameni stăteau aplecați asupra unei mese, studiind niște hărți. Unul dintre ei, cel mai în vârstă, arab după înfățișare și port, agita arătătorul mâinii drepte peste documente, urmărind niște trasee și dând explicații, iar celălalt, despre care ai fi putut spune că este tot arab, dacă ai fi judecat numai după straie, dar pe care părul blond ce ieșea de sub eșarfa înfășurată în jurul capului îl trăda ca având rădăcini europene, privea gânditor documentul de pe masă și asculta cu băgare de seamă ce îi spunea celălalt, punctându-i acestuia discursul, din când în când, cu câte o ușoară încuviințare din cap. Comenta rar și cu băgare de seamă, iar de fiecare dată când o făcea, primea în schimb un nou set extins de amănunte. Hai să ne apropiem de ei, cititorule! Poate nu cu viteza solului comandantului gărzii, dar hai să-i cunoaștem și să-l așteptăm împreună pe oșteanul demn de eroul de la Marathon!

Cel tânăr era însuși stăpânul urbei, nobilul Ademar de Caymont, senior de Benedictiana și viconte de Melitene, prin *jure uxoris*¹.

Asemenea multor latini dintre cei născuți și crescuți în Outremer, copilul Ademar, botezat întru Hristos, se jucase deopotrivă cu

¹ Titlu nobiliar folosit, în Evul Mediu, de un bărbat a cărui soție deținea deja acel titlu *suo jure* (prin dreptul ei).

musulmani și cu evrei și descoperise încă din fragedă pruncie că și aceștia se murdăresc la fel ca el în praful străzilor, din cap până în picioare, de nu îi mai puteai deosebi între ei, că suferă și se bucură la fel ca el, că sângerează la fel ca el când cad și se lovesc, iar când li se vindecă rănilor, uită cu bucurie pățania, exact ca el, gata să ia mereu joaca de la capăt, căutând noi aventuri, noi răni și noi uitări. Apoi unchiul său, Joscelin al III-lea de Edessa, în lipsa demult pierdutei Edesse¹, l-a luat pe domeniile sale din jurul Acrei, dându-l pe mâna călugărilor, să-l învețe carte, și pe mâna instructorilor de arme, să-l inițieze în arta războiului. Ademar s-a dovedit un bun învățacel, mai ales în ceea ce privește mânăuirea armelor. Mă rog... Nici cărțile nu îi displăceau, deși, dacă ai fi întrebat pe oricare dintre dascălii săi, ți-ar fi spus că tânărul învăța mai curând împins de la spate. Adevărul era altul! Iubea să pătrundă în tainele cuprinse între scoarțele manuscriselor, doar că nu între cele pe care i le băgau pe gât preacucernicii lui învățători. Acelea ajunseseră să îl plictisească. La început, le găsisse interesante, dar să studiezi iar și iar aceleași idei și povești, de parcă pe lume nu ar mai exista și altele, ori să te cerți cot la cot cu cine știe ce sfânt care a scris cine știe ce împotriva cine știe cărui eretic sau păgân... Norocul său că a intrat, exact când simțea nevoia unei schimbări, în laboratorul fratelui călugăr erborist! A găsit la el manuscrise despre plante, despre cum se extrăgeau esențele și despre cum se combinau. Pe urmă, a dat peste o lucrare în care se vorbea despre alți compuși, despre transformări diferite și mult mai complexe și a realizat că trebuie să se împrietească cu fratele bibliotecar. Iar biblioteca s-a dovedit o lume în sine... Ba nu! Chiar un Paradis! Și ce ar fi Paradisul fără fructul oprit? Ce urecheli și-ar fi luat dacă ar fi aflat învățătorii lui ce cărți periculoase, ce filozofii interzise îi căzuseră în mâini! Dar el le

¹ Oraș în Mesopotamia de Sus. La momentul desfășurării acțiunii fictive din roman, orașul fusese cucerit de zengizi, încă din 1144.